

DIŞIŞLERİ ŞEHİTLERİ ANITI VE ANI MEKÂNI FİKİR PROJESİ YARIŞMASI

Jüri Değerlendirme Raporu

Tarih: 10-11 Mayıs 2025

Yer: Ankara Büyükşehir Belediyesi Encümen Toplantı Salonu

Tüm projelerin yarışma şartnamesinde belirtilen teslim koşullarını sağlayıp sağlamadığı kontrol edilmiştir. Kontroller neticesinde, 8, 15, 16, 18, 19, 20, 27, 56, 86, 87, 88, 89 numaralı projeler eksik ve/veya şartname koşullarına aykırı bulunmuştur. 12 adet proje değerlendirme dışı bırakılmıştır.

Birinci Tur Eleme:

Yarışma teslim koşullarını sağlayan tüm projeler değerlendirmeye değer bulunmuş ve tüm projelerin ikinci tura devam etmesi uygun görülmüştür.

İkinci Tur Eleme:

İkinci tur elemelerde projeler yarışma şartnamesinde tariflenen amaçlar ekseninde; anıt fikri ve anma mekânının nitelikleri özelinde, hem kurumsal temsil, hem de bireysel deneyim bağlamında değerlendirilmiştir. Bu kapsamda:

3, 4, 10, 11, 22, 24, 29, 31, 39, 40, 44, 46, 49, 58, 64, 65, 69, 70, 71, 75, 78, 83, 85, 91, 92, 93, no'lu projeler oy birliği ile; 17, 35, 45, 50, 67, 72, 94 no'lu projeler oy çokluğu (2-3) ile; 2, 6, 12, 14, 28, 32, 61, 62, 66 no'lu projeler oy çokluğu (1-4) ile elenmiştir.

5, 25, 36, 37, 38, 42, 53, 59, 77, 81 no'lu projeler oy birliği ile; 1, 7, 9, 13, 21, 33, 41, 47, 52, 60, 63, 68, 76, 82, 96 no'lu projeler oy çokluğu (4-1) ile; 23, 26, 30, 34, 43, 48, 51, 54, 55, 57, 73, 74, 79, 80, 84, 90, 95 no'lu projeler oy çokluğu (3-2) ile bir üst tura geçmeye hak kazanmıştır.

İkinci tur sonunda toplam 42 adet proje bir sonraki tura geçmiştir.

Üçüncü Tur Eleme:

Üçüncü tur eleme kapsamında, projeler bağlamla kurdukları ilişki özelinde incelenmiştir. Anıt mekân-park mekân-anma mekânı önerilerinin niteliği üzerinde tartışılmıştır. Bu kapsamda:

1 Numaralı Proje:

Monoblok kütleyi şiirsel bir anlatımla kırma çabası olumlu olarak değerlendirilmiştir. Ancak güvenlik açısından sorun teşkil eden izole alanlar oluşturması ve cadde tarafında baskın bir kütle silueti yaratması sebebiyle 3 oya karşı 2 oyla elenmiştir. (karşı oy: Erdal Duman, Engin Türker)

7 Numaralı Proje:

Form bütünlüğünün kurulamaması, bağlamla ilişkisizlik ve anlam karmaşası projeyi zayıflatmıştır. -. Oy birliği ile elenmiştir.

9 Numaralı Proje:

Güzergâh kurgusu ve raporun anlamsal bütünlüğü güçlü bulunmuştur. Ancak anıtsallığın zayıflığı ve isimlerin ikinci plana düşmesi nedeniyle 3 oya karşı 2 oyla elenmiştir. (karşı oy: Lale Özgenel, Engin Türker)

13 Numaralı Proje:

Grafik sunumu güçlü olmakla birlikte üçüncü boyutta ve çevreyle kurduğu ilişkide yetersiz bulunmuştur. 4 oya karşı 1 oyla elenmiştir. (karşı oy: Engin Türker)

23 Numaralı Proje:

Alanı fazla parçalayan ve dağınık kurgusu ziyaretçiyi zorlayan bir deneyim sunması nedeniyle oy birliği ile elenmiştir.

26 Numaralı Proje:

Anıtın temsiliyetini zayıflatan kırılğan yapı ve işlevsellik yüklemesi olumsuz değerlendirilmiş, topografya ile kurduğu ilişki eleştirilmiştir. Oy birliği ile elenmiştir

30 Numaralı Proje:

Kütlesel müdahalesi, bağlamla ilişkisizliği ve anıt formunun çevre öğeleriyle yarışması eleştirilmiştir. Oy birliği ile elenmiştir.

33 Numaralı Proje:

Bağlamdan kopuk, anıtsal etki yaratmayan ve yoğunluğu yüksek bir tasarım olması eleştirilmiştir. Oy birliği ile elenmiştir.

34 Numaralı Proje:

Anıt ve anma mekânının kopukluğu ve mekânsal düzenlemenin yetersizliği olumsuz bulunmuştur. Oy birliği ile elenmiştir.

38 Numaralı Proje:

Malzeme seçimi, yerle ilişki kuramaması ve isim yerleşiminin sorunlu olması sebebiyle 4 oya karşı 1 oyla elenmiştir. (karşı oy: Erdal Duman)

43 Numaralı Proje:

Botanik Bahçesi vadisine açıklığı olumlu bulunmuş, ancak biçimsel tercihlerin sıradanlığı ve bağlamsal zayıflık nedeniyle 4 oya karşı 1 oyla elenmiştir. (karşı oy: Oktan Nalbantoğlu)

47 Numaralı Proje:

Formel yaklaşımı ve yalınlığı olumlu bulunmuş, ancak kavramsal derinlik eksikliği nedeniyle 4 oya karşı 1 oyla elenmiştir. (karşı oy: Oktan Nalbantoğlu)

53 Numaralı Proje:

Kent mekânı soyutlaması ve kavramsal anlatımı güçlü bulunmuştur. Ancak alan kullanımının yoğunluğu ve anıt etkisinin zayıflığı nedeniyle 4 oya karşı 1 oyla elenmiştir. (karşı oy: Engin Türker)

54 Numaralı Proje:

Malzeme seçiminin dayanıksızlığı, yansıtıcı yüzeyin olumsuz etkileri ve görünürlük sorunları sebebiyle oy birliği ile elenmiştir.

55 Numaralı Proje:

Peyzajı anıt olarak ele alması özgün bulunmuş, ancak okunabilirliğin zayıflığı çelişki yaratmıştır. 4 oya karşı 1 oyla elenmiştir. (karşı oy: Lale Özgenel)

57 Numaralı Proje:

Heykel yaklaşımı olumlu bulunmakla birlikte, bir anma mekânının niteliklerini karşılamadığı görüşü oluşmuştur. 4 oya karşı 1 oyla elenmiştir. (karşı oy: Engin Türker)

73 Numaralı Proje:

Anıt ve park dengesinin kurulamaması, parçalı yapı ve ölçeksiz anıt elemanları nedeniyle oy birliği ile elenmiştir.

74 Numaralı Proje:

Anıtsal bütünlüğü olumlu görülse de çevre ile kurduğu ilişki zayıf bulunarak 3 oya karşı 2 oyla elenmiştir. (karşı oy: Filiz Yenişehirlioğlu, Engin Türker)

77 Numaralı Proje:

Anıt ve anma mekânından uzaklaşarak patika deneyimine dönüşmesi nedeniyle oy birliği ile elenmiştir.

79 Numaralı Proje:

Yalnızca bir peyzaj rampası olarak kalması, anıtsallık ve temsiliyet gücünün zayıflığı nedeniyle oy birliği ile elenmiştir.

80 Numaralı Proje:

Sembolik öğelerin fazlalığı, mekânsal bütünlüğün kurulamaması ve yüksek duvar etkisi eleştirilmiştir. Oy birliği ile elenmiştir.

81 Numaralı Proje:

Basitleştirilmiş simgesellik ve yerle zayıf ilişki kurması nedeniyle 4 oya karşı 1 oyla elenmiştir. (karşı oy: Engin Türker)

82 Numaralı Proje:

Projenin ana kavramsal yaklaşımı olumlu bulunmakla birlikte tasarım çözümlerinin yeterince olgunlaşmamış olması nedeniyle oy birliği ile elenmiştir.

84 Numaralı Proje:

İfade biçimi net olsa da kavramsal karşılık bulamaması ve caddeden algılanamaması nedeniyle oy birliği ile elenmiştir.

90 Numaralı Proje:

Kitleselliği, yerle ilişkisizliği ve anma mekânını yalnızca bir dolaşım aksına indirgemesi eleştirilmiş ve oy birliği ile elenmiştir.

95 Numaralı Proje:

Anma mekânını açık amfiye indirgeyen yaklaşımı ve biçimsel ifadenin zayıflığı nedeniyle oy birliği ile elenmiştir.

96 Numaralı Proje:

Temsil dilinin doğrudanlığı ve seçilen malzemenin kırılganlığı nedeniyle oy birliği ile elenmiştir.

37, 42, 63, 68 no'lu projeler oy birliğiyle; 5 (karşı oy: Erdal Duman), 21 (karşı oy: Lale Özgenel), 25 (karşı oy: Erdal Duman), 52 (karşı oy: Oktan Nalbantoğlu), 59 (karşı oy: Erdal Duman), 60 (karşı oy: Filiz Yenişehirlioğlu) no'lu projeler 4-1 oy çokluğu ile; 36 (karşı oy: Engin Türker ve Oktan Nalbantoğlu), 41 (karşı oy: Lale Özgenel ve Erdal Duman), 48 (karşı oy: Filiz Yenişehirlioğlu ve Erdal Duman), 51 (karşı oy: Filiz Yenişehirlioğlu ve Oktan Nalbantoğlu), 76 (karşı oy: Lale Özgenel ve Filiz Yenişehirlioğlu) no'lu projeler 3-2 oy çokluğu ile bir üst tura geçmiştir.

Dördüncü Tur Eleme:

21 Numaralı Proje:

Proje, insan ölçeğinde deneyim sunan yaklaşımı ve duyulara hitap eden tasarım öğeleriyle dikkat çekmektedir. Anma temasını dolaylı ve mekânsal dolaşım ile algılatma çabası güçlü bulunmuştur. Ancak peyzaj elemanlarının anıtın önüne geçecek şekilde baskın kullanılması, kentle kurulan ilişkinin zayıflığı ve caddeden görünürlüğünün olmaması projeyi sınırlamaktadır.

4-1 oy çokluğu ile elenmiştir. (karşı oy: Filiz Yenişehirlioğlu)

25 Numaralı Proje:

Topografya ile kurduğu uyumlu ilişki ve erişilebilirlik düzeyi projenin güçlü yönlerindendir. Anıt dili ve kavramsallaştırma açısından özgünlük çabası fark edilmekle birlikte, formun yaygın biçimsel yaklaşımları tekrar etmesi, mekânsal kurgu açısından çevreyle yeterince bütünleşememesi eleştirilmiştir.

4-1 oy çokluğu ile elenmiştir. (karşı oy: Engin Türker)

36 Numaralı Proje:

Anıt duvarı tekil bir simge olarak güçlü durmasına rağmen, topoğrafya ve peyzajla ilişki kuramaması, proje bütününde parçaların mekânsal uyumsuzluğu zayıf bulunmuştur. Aydınlatma ölçeği ile ele alınış biçimi ve anma mekânının yeterli temsil gücü sunmaması proje açısından olumsuz değerlendirilmiştir.

Oy birliği ile elenmiştir.

41 Numaralı Proje:

Mütevazı yaklaşımı, tarihsel ve coğrafi referansları değerlendirmesi ve üst düzlemdeki meydan kurgusu olumlu bulunmuştur. Ancak Botanik Bahçesi vadisine bakan cephesindeki masif beton etkisi, caddeden algılanabilirliğinin zayıflığı, formun ağırlığı ve park tarafında kurulan sınırlı ilişki eleştirmiştir.

Oy birliği ile elenmiştir.

48 Numaralı Proje:

Kavramsal ifadesi güçlü bulunmuş, sokak kotunda deneyim yaratma çabası olumlu karşılanmıştır. Ancak topoğrafya ile kurduğu ilişki zayıf bulunmuş, seçilen öğelerin bakım zorlukları ve gündelik kentsel kullanıma uygun olmayışı olumsuz değerlendirilmiştir. Anıtın duvarının kent ve Botanik Bahçesi arasında fiziksel bir bariyer oluşturması eleştirilmiştir.

3-2 oy çokluğu ile elenmiştir. (karşı oy: Engin Türker, Oktan Nalbantoğlu)

52 Numaralı Proje:

Projenin sunduğu kavuşmayan çember kavramsallaştırması takdir edilmiştir. Yansıyan yüzeylerin tasarım hassasiyeti taşınamaması ve kalıcılık sorunu proje açısından zayıf yönler olarak değerlendirilmiştir.

Oy birliği ile elenmiştir.

59 Numaralı Proje:

Botanik Park'ın mevcut ağaç varlığı üzerinden geliştirdiği özgün yaklaşım olumlu değerlendirilmiştir. Ancak isimlerin yansıtma yöntemiyle cadde üzerinde sunulması, anıtsal temsil gücünü zayıflatmıştır. Tören alanı kurgusunun bulunmayışı ve ağaçlardaki aydınlatmanın mekânsal çözümle bütünleşmemesi eleştirilmiştir. Oy birliği ile elenmiştir.

Eşdeğer Mansiyon Grubu

Açıklamalarda sıra numarası gözetilmiştir.

Eşdeğer Mansiyon: 05 numaralı proje

Projenin önerdiği duvar çiftinin sadelikle sunduğu anıtsallık, özellikle diplomatik temsil ve Dış İşleri Bakanlığı'nın kimliği ve kurumsal temsili açısından takdir edilmiştir. Uygulama kolaylığı, topografyaya karşı hassasiyeti ve dingin peyzaj kurgusu olumlu bulunmuştur.

Tören alanı olarak sunulan mekânın kısıtlı oluşu eleştirilmiştir.

Proje 4-1 oy çokluğu ile eşdeğer mansiyon ödülüne layık görülmüştür (karşı oy: Engin Türker)

Eşdeğer Mansiyon: 37 numaralı proje

Projenin önerdiği anıt yapısı, tasarımın açıklama metninde sunulan kavramsal açıklama ve şehit isimlerinin sunum biçimi takdir edilmiştir. Anıtın bitişinin keskin biçiminin anıta bir yapı karakteri kazandırması, anıtın yüksekliği ve hemen yakındaki yüksek imge Atakule ile kurduğu ilişki eleştirilmiştir.

Proje 3-2 oy çokluğu ile eşdeğer mansiyon ödülüne layık görülmüştür (karşı oy: Lale Özgenel ve Filiz Yenişehirlioğlu)

Eşdeğer Mansiyon: 51 numaralı proje

Projenin anıt için önerdiği, zaman içinde değişen, aşınan doğanın etkilerine açık yapıt yorumu olumlu bulursa da projenin teması ile kurduğu kavramsal ilişki eleştirilmiştir. Anma mekânının sadelikle, kente bakan bir platform olarak ele alınması olumlu bulunmuştur. Şehit isimlerinin yerde yer alması olumsuz bulunmuştur. Projenin temsil yönteminin önerdiği malzeme niteliğini karşılamıyor oluşu eleştirilmiştir. Anıtın görsel ifade sunumunun, eriyen dönüşen bir imgeden ziyade kurşun deliklerini andırır kırılmalar içerdiği dile getirilmiştir. Proje oy birliği ile eşdeğer mansiyon ödülüne layık görülmüştür.

Eşdeğer Mansiyon: 63 numaralı proje

Projenin anıt mekân kavramına getirdiği yenilikçi yorum olumlu bulunmuştur. Yazıtın ve şehit isimlerinin sunum biçimi takdir edilmiştir. Oturma elemanlarının niteliği eleştirilmiş, projenin cadde yönünden algısı zayıf bulunmuştur..

Proje oy birliği ile eşdeğer mansiyon ödülüne layık görülmüştür.

Eşdeğer Mansiyon: 76 numaralı proje

Projenin anıt kavramına getirdiği yorum olumlu bulunmakla birlikte anıtı oluşturan dikit elemanların fazla artiküle edilmiş olması, işlev ve sembolik anlam yoğunluğu ile donatılması eleştirilmiştir. Önerdiği park mekânının kurgusu insancıl bulunmakla birlikte fazla parçalı bir kurgu sunması hem erişilebilirlik hem de mekân kurgusu açısından eleştirilmiştir. Proje raporunda sunulan kavramsal ve teknik araştırma takdir edilmiştir.

Proje oy birliği ile eşdeğer mansiyon ödülüne layık görülmüştür.

Eşdeğer Ödül Grubu

Açıklamalar sıra numarasına göre düzenlenmiştir.

Eşdeğer Ödül: 42 numaralı proje:

Projenin cadde kotuyla kurmuş olduğu doğrudan ve güçlü ilişkinin yanı sıra alt kotta Botanik Bahçesi ile kurmuş olduğu görsel ve fiziksel süreklilik ilişkisi olumlu bulunmuştur. Anıt ve anma mekânı tasarımının kavramsallaştırılma çabası güçlü bulunmuştur. Geleneksel kültür öğelerimizde kullanılan toprak temasının bu kavramsallaştırma içinde vücut bulmuş olması değerlidir. Bununla birlikte Danışman Jüri Üyesi Oya Tuzcuoğlu, projeyi genel hatlarıyla uygun bulduğunu dile getirmekle birlikte; şehit düştükleri toprakların, anıtta sembolize edilmesi konusunda tereddütlerini dile getirmiş ve bu hususta çekincesini ifade etmiştir. Önerinin anıt ve anma mekânı işlevinin yanı sıra zaman çizelgesi gibi bilgi mecralarıyla işlevini zenginleştirmiş olması, yaşam döngüsüne vurgu yapması projenin öne çıkan unsurlarından birisi olarak değerlendirilmiştir. Sağlamış olduğu duysal deneyim çeşitliliği takdir edilmiştir. Kent balkonu olma işleviyle de Botanik Bahçesi topografyasına saygılı bir tutum benimsenmiştir. Buna karşılık cadde kotunda önerilen platformun zemin döşemesi ve deseni eleştirilmiş, platformu çevreleyen duvarın yüksekliğinin kullanıcılar açısından güvenlik sorunu yaratacağı dile getirilmiştir. Proje oy birliği ile eşdeğer ödüle layık görülmüştür.

Eşdeğer Ödül: 60 numaralı proje:

Anıtın cadde kotuyla kurmuş olduğu ölçek ve oluşturduğu silüet etkisi olumlu bulunmuştur. Projenin, yarışma alanıyla kurmuş olduğu akışkan ve uyumlu zemin ilişkisi ve bu ilişkinin anıtlı süreklilik ilişkisi içinde kurgulanmış olması takdir edilmiştir. Duvar ögesinin plastiği, duvarların birlikte oluşturdukları etki mekân çeşitliliğinin yanı sıra güçlü bir duysal ve görsel peyzaj potansiyeli taşımaktadır. Botanik bahçesi içinde duvarların tanımladığı boşluk tanımlı bir anma mekânı oluşturmaktadır. Bütüncül bir bakış açısıyla görsel gücü yüksektir. Buna karşın üst-alt kot ilişkisi, duvarların potansiyeli ve referansı eşliğinde gelişmemiş ve iki kot birbirlerine bir rampa ile dolaylı olarak bağlanmıştır. Duvar dizilimleri arasında kalan alanların deneyim mekânları olarak yorumlanmamış olması ayrıca eleştirilmiştir. Proje 3-2 oy çokluğu ile eşdeğer ödüle layık görülmüştür. (Karşı oy: Filiz Yenişehirlioğlu, Lale Özgenel)

Eşdeğer Ödül: 68 numaralı proje:

Anıt ve anı mekânı kurgusunun topografya ile kurmuş olduğu güçlü ilişki övgüye değerdir. Bağlam, anıt ve anma mekânının bütünleşik yorumu takdir edilmiştir. Botanik bahçesine dik konumlandırılan anma duvarının temsil gücü yüksek bulunmuş, bu yönelimin ziyaretçilerin anıt ile Botanik Bahçesi arasında güçlü görsel ilişki kurmasına imkân tanınması olumlu değerlendirilmiştir. Yönleniş, aynı zamanda botanik bahçesinin algılanma potansiyelini arttırmaktadır. Tasarımın yalınlığı ve arazi ile hemhal oluşu güçlü bir plastik etki oluşturmaktadır. Duvarın, monoblok oluşturmayıp aralardan ışık sızacak şekilde düzenlenmiş parçalardan oluşması olumludur. Duvarın anıt yüzeyindeki temsil öğelerinin bir kent balkonu üzerinde yer alması, peyzaj, manzara, ışık gibi unsurlarla duysal deneyimin zenginleştirilmesi değerli bulunmuştur. Anıt ve anma mekânı kavramının bütüncül ele alınmış olması ziyaretçilerin etkileşimini ve anıt kavramının algılanmasını kolaylaştırmaktadır. Proje oy birliği ile eşdeğer ödüle layık görülmüştür.

Oktan NALBANTOĞLU
Jüri Başkanı, Asli Jüri Üyesi

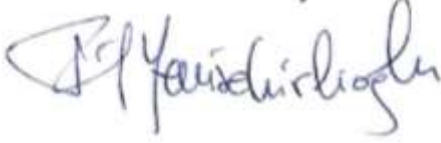
Engin TÜRKER
Asli Jüri Üyesi

Erdal DUMAN
Asli Jüri Üyesi

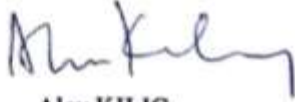
Filiz YENİŞEHİRLİOĞLU
Asli Jüri Üyesi

Lale ÖZGENEL
Asli Jüri Üyesi

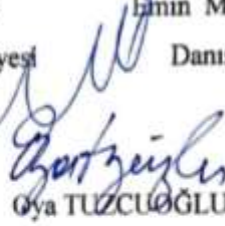
Alev KILIÇ
Danışman Jüri Üyesi

Bekir Ödemiş
Danışman Jüri Üyesi

Emin Mahir BALCIOĞLU
Danışman Jüri Üyesi

İlber ORTAYLI
Danışman Jüri Üyesi

Oya TUZCUOĞLU
Danışman Jüri Üyesi

Hatice KARACA
Yedek Jüri Üyesi

Osman DİNÇ
Yedek Jüri Üyesi

Yigit Acar
Yedek Jüri Üyesi

Burçin YORULMAZ
Raportör

Ceren KAYLAN
Raportör

Sena DOĞAN PARLAK
Raportör

